



# ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Střední Čechy

---

## Inspekční zpráva

**Základní škola Městec Králové, okres Nymburk**

Bezručova 723, 289 03 Městec Králové

Identifikátor školy: 600 050 840

Zřizovatel: Město Městec Králové, náměstí Republiky 1, 289 03 Městec Králové

Školský úřad Nymburk, Komenského 1254, 288 00 Nymburk

Termín konání orientační inspekce: 21. února - 24. února 2000

Čj.	031 071/2000-2065
Signatura	oc6ct103

## HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

### Český jazyk

Týdenní hodinová dotace v jednotlivých třídách odpovídá oběma učebním plánům. V souladu s požadavky zvoleného vzdělávacího programu sestavili učitelé tematické plány, metodické sdružení a předmětová komise zajišťují kontinuitu výuky v ročnících. Tematické plány jsou podrobně rozpracovány do jednotlivých týdnů. V plánech pátého ročníku nebyly v jednom tematu respektovány úpravy (čj. 25 018/98-22) vzdělávacího programu *Základní škola*. Ze zápisů v třídních knihách loňského školního roku vyplynulo, že v pátém (skloňování číslovek) a sedmém (slovesný vid) ročníku bylo zařazeno učivo, které má být probíráno ve vyšším ročníku. Porušení osnov v jiném ročníku ČŠI nezaznamenala. Příprava učitelů na výuku byla pečlivá, cíle hodin byly zřejmé. Všichni vyučující jsou prokazatelně informováni o žácích se specifickými vývojovými poruchami, ve velmi dobrých hodinách učitelé zadávali diferencované úkoly a uplatňovali individuální přístup. Pro integrované žáky jsou zpracovány individuální vzdělávací plány, jejich součástí je záznamový list, v kterém jsou čtvrtletně zachyceny výrazné změny - zlepšení, stagnace, zhoršení. Vedení školy posílilo práci s integrovanými žáky vytvořením 14 skupin, v nichž probíhá ambulantní nácvik. Oblast plánování a přípravy má průměrnou úroveň.

Výuka českého jazyka je zajištěna na prvním stupni v 66 % hodin učitelkami s odbornou i pedagogickou způsobilostí, 25 % hodin je zabezpečeno učiteli s pedagogickou způsobilostí a 9 % bez odborné i pedagogické způsobilosti. Na druhém stupni 73 % hodin vyučují učitelé s úplnou způsobilostí, 27 % bez odborné i pedagogické způsobilosti (vyučující dokončuje studium PF). Materiální podmínky výuky jsou dobré, vybavení tříd je základní, standardní, všichni žáci mají učebnice, pracovní sešity, učitelé mají možnost kopírovat doplňující materiály. Škola nemá v současné době softwarové vybavení výukovými programy. Učebny ve všech budovách odpovídají psychohygienickým zásadám. Učební prostředí je podnětné především ve třídách prvního stupně. Ve třídách je dostatek didaktických pomůcek, nástěnných map a obrazů, celkově působí třídy velmi dobrým estetickým dojmem. Třídy druhého stupně postrádají estetičnost i podnětnost pro výuku. Celkově jsou podmínky výuky hodnoceny průměrně.

Ve výuce byla dodržována zásada přiměřenosti, často učitelé používali názorné pomůcky. Zadání úkolů žákům nebylo vždy jednoznačné a srozumitelné. Z forem práce převládá monologický projev učitele více či méně doplňovaný řízeným rozhovorem a frontálním procvičováním učiva. Výrazně pozitivním jevem bylo ve velmi dobrých hodinách zařazování činnostních prvků, samostatné práce, vyvozování poznatků a jejich zařazení do systému. Na prvním stupni byly často užívány didaktické pomůcky. Audiovizuální technika nebyla ve sledovaných hodinách téměř využita. Organizaci, formy a metody práce hodnotí ČŠI dobře.

Motivační vstupní i průběžné metody byly do výuky vždy zařazeny na prvním stupni, na druhém vstupní motivaci zastupovalo seznámení s programem hodiny. Ve všech hodinách učitelé žáky povzbuzovali, účelně pracovali s pochvalou. Při hodnocení výsledků písemných prací učitelé často hodnotili výkon žáka vzhledem k jeho předcházejícím výsledkům. Ústní zkoušení bylo ve zhlédnutých hodinách zařazeno sporadicky. Žáci jsou poměrně hodně hodnoceni v písemných samostatných pracích, učitelé při opravách pracují s žáky individuálně, zařazují diferencované úkoly. Méně je využíváno závěrečné zhodnocení celkové práce v hodině. Oblast motivace a hodnocení vykazovala pozitiva a negativa v rovnováze.

Komunikace mezi žáky a učiteli je vstřícná, přátelská, žáci vyslovovali - zvláště v literární výchově - bez obav své názory. Učitelé cílevědomě podporují atmosféru vzájemné tolerance

při akceptování dohodnutých pravidel. Úroveň spolupráce a komunikace mezi žáky a pedagogy na prvním i druhém stupni je hodnocena velmi dobře.

*Ze čtrnácti zhlédnutých hodnotili školní inspektoři tři jako hodiny s citelně slabými místy, šest hodin bylo průměrných, dvě velmi dobré a tři hodiny byly hodnoceny jako vynikající. Celkově hodnotí ČŠI kvalitu vzdělávání v českém jazyce průměrně.*

### **Občanská výchova, dějepis a vlastivěda**

Časová dotace i členění učiva do jednotlivých ročníků a v uvedených předmětech odpovídají schválenému učebnímu plánu. Při kontrole třídních knih za školní rok 1998/1999 bylo zjištěno porušení učebních osnov v devátém ročníku (nebyla probrána některá témata z novodobých dějin). V časově-tematických plánech pro letošní školní rok nebyly zjištěny nedostatky. Příprava výuky byla u jednotlivých učitelů pojata velmi zodpovědně, všichni byli na své hodiny připraveni. Plánování a příprava výuky jsou hodnoceny jako dobré.

Dějepis je ve škole vyučován pouze plně kvalifikovanými učiteli (100%), občanskou výchovu ve škole vyučují plně kvalifikovaní učitelé ve 42 % hodin, 58 % hodin občanské výchovy je vyučováno učiteli s pouze pedagogickou kvalifikací. Tato skutečnost koresponduje s výsledkem hospitací v jednotlivých hodinách občanské výchovy (převážně hodiny průměrné). Vlastivěda je vyučována v 50 % hodin plně kvalifikovanou učitelkou a v 50 % hodin učitelkou zcela bez kvalifikace. Personální podmínky výuky hodnotí ČŠI jako průměrné.

Učebny, ve kterých výuka probíhala, byly vybaveny standardním nábytkem. Výukové prostory odpovídaly základním psychohygienickým zásadám. Učební pomůcky byly používány jen málo. Učitelé využívali zejména učebnic, popřípadě ukázek z doplňující literatury (frontální předvedení z jedné knihy). Použití didaktické techniky se ve společenskovedních předmětech omezilo pouze na použití videorekordéru (ve dvou hodinách). Další didaktická technika nebyla ve sledovaných hodinách použita vůbec (zpětný projektor, magnetofon atp.). Materiální a psychohygienické podmínky výuky ČŠI hodnotí jako průměrné.

Organizace, formy a metody výuky ve sledovaných hodinách společenskovedních předmětů byly hodnoceny převážně jako průměrné, s negativy a pozitivy v rovnováze. Struktura jednotlivých hodin většinou odpovídala věku žáků a cílům, kterých učitelé chtěli dosáhnout. V hodinách se málo objevovala samostatná práce popř. práce ve skupinách. V některých případech byla samostatná práce použita neefektivně, protože nebyla po dokončení vyhodnocena. Při řešení samostatných úkolů byla žákům poskytována individuální pomoc, v některých případech ale byl čas věnovaný samostatné práci příliš krátký a část žáků nestihla dokončit zadaný úkol. Ve většině hodin převažoval konzervativní styl práce: tabule - učebnice - křída. Pouze v některých hodinách se objevovaly činnostní prvky učení, kdy žáci sami získávali poznatky a informace. Většina hodin ale byla orientována na prosté sdělování informací, kdy učitel poznatek sděluje a žák informaci přijímá. V hodinách společenskovedních předmětů nebyla zaznamenána diferencovaná práce s integrovanými žáky. Vyučovací čas v jednotlivých hodinách byl až na výjimky využíván efektivně. V interpretaci učiva se ve sledovaných hodinách neobjevovaly věcné chyby, učitelé většinou prokazovali fundovanost a připravenost.

Motivace byla převážně využívána pouze jako vstupní, jen v několika hodinách se objevily prvky motivace průběžné. V hodinách bylo účinně využíváno mezipředmětových vztahů (zejména návaznost občanská výchova - dějepis). V žádné ze sledovaných hodin nebylo zaznamenáno ústní zkoušení. Hodnocení se objevovalo ve většině hodin (více či méně vhodně a efektivně použito). Převažovalo hodnocení verbální - pochvala za výkon, ale bez vyjádření

známkou. Práce s chybou se ve sledovaných hodinách společenskovedních předmětů neobjevila. Motivaci a hodnocení hodnotí ČŠI ve sledovaných hodinách jako průměrnou, s negativy a pozitivy v rovnováze.

Interakce a komunikace byla celkově průměrná. Žáci až na výjimky projevovali chuť a snahu pracovat. Ve sledovaných hodinách učitelé nemuseli řešit žádné zásadní kázeňské problémy.

***Školní inspektoři sledovali výuku v devíti hodinách, z nichž dvě vykazovaly převahu negativ a sedm bylo průměrných. Při hodnocení kvality společenskovedních předmětů byla pozitivní a negativní v rovnováze.***

## **Matematika**

Hospitováno bylo v jedenácti hodinách. Časová dotace předmětu byla v souladu s učebními plány. Osnovy nebyly porušeny. Jejich obsah vyučující rozpracovali do týdenních tematických plánů. Ve šk. r. 1998/1999 přeřadili vyučující v šestém ročníku kapitolu o osově souměrnosti do sedmého ročníku. Tuto úpravu osnovy sice umožňují, ale vzhledem k velkému objemu učiva v sedmém ročníku, nebyla vhodná. Během vyučování na druhém stupni se vyskytovaly skutečnosti, které svědčily o tom, že někteří vyučující neměli aktuální přípravu na hodinu dokonale promyšlenou (neefektivní způsob kontroly samostatné práce a domácích cvičení, příliš mnoho učiva zařazeného do jedné hodiny, nepřiměřeně náročné učivo jako vzorový příklad, porušení zásady postupného zvyšování náročnosti příkladů, ukládání domácího cvičení v závěru hodiny, anebo po jejím skončení). K přípravě vyučujících na prvním stupni neměla ČŠI (kromě prodloužení vyučovací doby ve dvou hodinách) žádné další podstatné připomínky.

Plánování a příprava výuky měla celkově průměrnou úroveň.

Ve všech hospitovaných hodinách na druhém stupni měli učitelé úplnou odbornou a pedagogickou způsobilost. Na prvním stupni tuto způsobilost neměly dvě učitelky.

Personální podmínky ve sledovaných hodinách byly celkově velmi dobré.

Učebny byly funkčně uspořádány. Jejich výzdoba tvořila podnětější učební prostředí na prvním stupni. V kabinetech byl dostatečný počet, zejména starších typů pomůcek. Efektivně byly využívány především na prvním stupni. Již zmíněná malá efektivita kontroly samostatné práce žáků na druhém stupni byla způsobena tím, že vyučující nepoužívali zpětné projektory. Na druhém stupni není speciální pracovna matematiky. Vybavení počítačové pracovny zatím neumožňuje procvičování učiva takovou formou, která by byla pro žáky přitažlivější.

Materiální podmínky výuky hodnotí ČŠI jako dobré.

Předmět byl v rozvrhu zařazován na prvé tři hodiny. Střídání činností, zařazování relaxace, dostatek času při procvičování učiva, předcházení chybám při prověrkách, individuální pomoc a pochvala, dodávání sebedůvěry patřily, kromě jiného, k přednostem vyučování na prvním stupni. Rovněž na druhém stupni měli žáci dostatek času pro vypracování zadaných úkolů. Ve většině hodin však byly příklady řešeny jednotvárnou písemnou formou. Možnost relaxace na školním hřišti byla žákům dána o velké přestávce. Vybavení učeben splňovalo základní hygienické normy na teplotu, osvětlení, výšku nábytku pro žáky.

Psychohygienické podmínky byly ve sledovaných hodinách velmi dobré.

Výuka ve všech hospitovaných hodinách byla informativní s monopolním postavením učitele při sdělování informací žákům. Cílem devíti hodin bylo procvičování osvojeného učiva. Ve dvou hodinách byly, po krátkém opakování, zařazeny také výklad a procvičování nové látky. Vyučující nejčastěji používali metody řízeného rozhovoru se žáky, vysvětlování, předvádění modelů a samostatné práce žáků při procvičování učiva. Důraz však byl kladen především na

pamětné vybavování a opakování závěrů vytvořených učitelem. Z myšlenkových operací bylo použito jen srovnávání a to ještě pouze v jedné hodině. Z hlediska organizačních forem výuky se jednalo o kolektivní, frontální pojetí, s výjimečným zařazováním skupinové práce žáků.

Ke společným pozitivům hospitovaných hodin patřila věcná správnost výuky a časté zařazování samostatného procvičování učiva žáky. K přednostem jednotlivých vyučujících potom patřily výklad v souladu s potřebami žáků (stručné vysvětlení, názorná ukázka, zadání vlastní činnosti žákům, oprava chyb), individuální pomoc, výrazná podpora názornosti výuky, využívání alternativních způsobů řešení.

Společná negativa se vykytovala při kontrole samostatné práce žáků, při frontálním, neefektivním procvičování učiva, při zadávání stejně náročných příkladů všem žákům, při přehlížení alternativních způsobů řešení úkolů. Nedostatky ve výuce jednotlivých učitelů spočívaly v tom, že vyučující řešili dané úkoly místo žáků, dávali žákům málo času na rozmyšlení zadaných problémů, neposkytovali potřebnou pomoc v průběhu samostatné práce, rušili žáky sdělováním nepodstatných informací, nedostatečně vysvětlili základní pojmy při výkladu nové látky, nepřesvědčili se, zda žáci látku skutečně pochopili, nedůsledně pracovali s chybami žáků, nenechali žáky samostatně tvořit závěry, shrnutí a pravidla.

Z hlediska organizace, forem a metod výuky hodnotí ČŠI vyučování jako průměrné.

Častá pochvala, střídání činností, zařazování soutěživých prvků, diferenciací nároků, využití učiva v praxi, průběžné posilování zdravého sebevědomí a pozitivní hodnocení třídy v závěru hodiny patřily k běžným metodám udržení zájmu a motivace dětí na prvním stupni. Na druhém stupni však byly tyto metody použity zcela ojediněle. Učitelé žáky nepochválili ani po jejich delším, bezchybném výkonu u tabule, či po kontrole samostatné práce v lavicích. Opět v protikladu k prvnímu nejsou žáci druhého stupně důsledně vedeni k vyhledávání a zejména zdůvodňování jak chyb vlastních, tak i svých spolužáků.

Motivace a hodnocení mají na prvním stupni velmi dobrou úroveň, na druhém stupni tato oblast měla citelné nedostatky. Celkově ji ČŠI hodnotí jako průměrnou.

Na druhém stupni měli žáci málo příležitostí k vyjadřování vlastního názoru. Vyučující jejich aktivitu přehlíželi, spokojovali se s krátkou jednoslovnou odpovědí. Při ojedinělých pokusech o delší větu byli žáci nejistí, nedokázali odpovědi formulovat správně ani po jazykové, ani po odborné stránce. Není na nich požadováno, aby u tabule, během výpočtů či rýsování nahlas mluvili. Nejsou rovněž zvyklí na spolupráci či vzájemnou pomoc. Osobnost žáků diferenciací nároků nebyla respektována. Verbální a neverbální komunikace vyučujících měla většinou velmi dobrou úroveň. Občas se vyskytovaly formulační nepřesnosti.

Interakci a komunikaci během vyučování ve sledovaných hodinách hodnotí ČŠI jako vynikající ve třech, jako dobrou v šesti a jako pouze vyhovující ve dvou hodinách.

***Úroveň výuky byla ve dvou hospitovaných hodinách vynikající, ve čtyřech hodinách velmi dobrá, ve třech hodinách průměrná a dvě hodiny měly citelně slabá místa. . Při celkovém zhodnocení kvality výuky matematiky byla pozitiva a negativa v rovnováze.***

### **Blok přírodovědných předmětů (fyzika, chemie, zeměpis)**

Všechny sledované předměty jsou vyučovány v hodinových dotacích, které v souhrnu čtyř let (6. - 9. ročník) splňují minimální dotaci pro druhý stupeň stanovenou schváleným učebním plánem. Výuka fyziky je posílena o dvě, zeměpis o jednu hodinu, chemie je posílena zavedením volitelného předmětu chemické praktikum v osmém ročníku. Učitelé těchto předmětů pracují s pomocí zpracovaných tematických plánů, které jsou operativně přizpůsobovány aktuálním

požadavkům (např. v zeměpisu přehozením pořadí kapitol vzhledem k požadavku přípravy žáků na soutěž v tomto předmětu). V tematické návaznosti učiva zjistila inspekce málo koordinovaný postup v případě výuky fyziky mezi loňským šestým a letošním sedmým ročníkem. Opakovaně byla probírána látka ve značné části výuky (porovnáním záznamů v třídní knize VI. C školního roku 1998/1999 a plánu výuky pro třídu VII. C školního roku 1999/2000 je to v 16 hodinách). V žádné ze sledovaných hodin učitelé nepřipravili ani nerealizovali individuální práci s žáky se specifickými poruchami učení. V plánování a přípravě výuky jsou pozitiva a negativa v rovnováze.

Personální podmínky pro jednotlivé předměty se značně liší. Veškerá výuka chemie je odborně vedena (33 % se způsobilostí pro střední školu), fyzika je z 33 % vyučována s odbornou i pedagogickou způsobilostí, zbytek pouze s pedagogickou, 57 % hodin zeměpisu je vyučováno s úplnou způsobilostí, 43 % pouze s pedagogickou. V úrovni výuky nemají tato čísla výrazný vliv. Kvalita výukových prostor a využití stávajících materiálních podmínek jsou závislé na přístupu jednotlivého učitele. Přestože prostorové ani materiální podmínky výuky chemie nejsou optimální (chybí laboratoř), obě vyučující dbají na úroveň podmínek tak, aby se přibližovaly činnostnímu charakteru výuky. Osobní angažovanost učitele je zřetelná ve velmi dobré úrovni prostor pro výuku praktických činností (školní dílna, skleník apod.) nebo na prvním stupni školy. Hodiny zeměpisu a fyziky jsou realizovány v učebnách, kterým chybí jak vybavení pomůckami, tak i péče o podnětné a estetické prostředí. Ve sledované výuce bylo využití didaktické techniky minimální. V podmínkách výuky a využití zjistila inspekce citelně slabá místa.

Také v organizaci a používaných metodách jsou značné rozdíly mezi sledovanými hodinami. Vedle moderních aktivizujících metod práce (činnostní charakter, referáty a projekty žáků, realizace laboratorních prací, cílený rozvoj funkční gramotnosti, autonomního rozhodování a alternativních postupů apod.) byla v polovině případů sledována hromadná informativní výuka s dominantním postavením učitele. Kladem většiny hodin byly regionální prvky, učitelem jasně předávané instrukce pro případnou samostatnou práci, věcná správnost. Kooperativní způsoby práce byly organizovány pouze ve dvou hodinách. Nedostatky spočívají v méně účinné zpětné vazbě, v nahodilé práci s chybou, malé nebo žádné diferenciaci v náročnosti, rychlosti a podmínkách pro výuku žáků s různými vstupními edukačními determinanty. Velmi málo byly využívány další informační zdroje, časté je diktování poznámek do sešitů. Jen některé hodiny měly efektivní závěr - shrnutí a utvrzení provedené samotnými žáky. Charakter výuky je spíše konzervativní (ze strany žáků pasívnější přijímání informací), mezi jednotlivými učiteli jsou rozdíly v navozování aktivních přístupů a metod. Polovina sledovaných hodin byla hodnocena ve škále velmi dobrá a průměrná, ve druhé polovině jsou citelně slabá místa.

Vstřícný přístup učitelů k žákům a povzbuzující výzvy jsou nejčastější motivací. Žáci jsou respektováni, komunikace je založena na vzájemné důvěře bez vytváření bariér. Učitelé se však často spokojí s jednoduchou (jednoslovní) odpovědí žáků na prezentovanou otázku. Rovněž hodnocení, které se řídí vnitřním předpisem školy, má většinou charakter pozitivního posilování, ve sledovaných oblastech má dostatečnou četnost pro průběžné informování zákonných zástupců a korekční zásahy. V motivaci, hodnocení, interakci a komunikaci jsou pozitiva a negativa v rovnováze.

***Ze sledovaných osmi hodin popisovaného bloku přírodovědných předmětů jsou dvě hodnoceny jako velmi dobré, dvě byly průměrné a ve čtyřech byla citelně slabá místa.***

***Sledovaná výuka přírodovědných předmětů je celkově průměrná.***

## **Tělesná výchova**

Hospitováno bylo ve čtyřech hodinách. Časová dotace předmětu byla ve všech hospitovaných hodinách v souladu s učebními plány, obsah učiva odpovídal osnovám, byl přiměřený aktuálnímu stavu tříd a navazoval na předcházející učivo. Vyučující měli vypracované tematické plány na celý školní rok. Drobné chyby v organizaci práce v některých hodinách svědčily o ne zcela promyšlené aktuální přípravě. Z organizačních důvodů cvičili v některých skupinách společně chlapci s dívkami i ve vyšších ročnících.

ČŠI hodnotí plánování a přípravu na hodiny celkově jako velmi dobré.

Všechny učitelky měly předepsanou odbornou a pedagogickou způsobilost. Personální podmínky v hospitovaných hodinách byly vynikající.

V hlavní budově je velká, potřebným náradím velmi dobře vybavená tělocvična. Technické podmínky neumožnily zvětšit stávající tělocvičnu prvního stupně v budově na náměstí. Prostorové podmínky zde jsou, vzhledem k počtu žáků ve třídách, ještě dostačující. Vybavení kabinetů tělesné výchovy náčiním a dalšími pomůckami umožňuje efektivní využití vyučovací doby.

Materiálně-technické podmínky pro výuku na druhém stupni jsou velmi dobré, na prvním stupni dobré.

V obou tělocvičnách byl pořádek a čisto. Základní hygienické normy, (teplota, osvětlení, velikost plochy vzhledem k počtu žáků) byly, s výjimkou velikosti tělocvičny prvního stupně, dodrženy. Ředitel školy dbá na dodržování termínů pravidelných kontrol a oprav náradí.

Psychohygienické podmínky byly velmi dobré.

Všechny čtyři sledované hodiny měly stejnou strukturu obvyklou při výuce tělesné výchovy.

V úvodní části byla intenzita i délka pohybu přiměřená danému úkolu. Velmi dobrou úroveň mělo i rozcvičení. Učitelky zařazovaly strečinkové prvky, účinnost cvičení byla zvýšena použitím náčiní. V hlavní části hodin učitelky dbaly na vhodné střídání zátěže s uvolněním, na celkově vysokou intenzitu pohybu, bezpečnost žáků při cvičení, dodržování metodických postupů. Organizační pokyny byly většinou jasné a promyšlené a přispívaly tak k efektivnímu využití vyučovací doby. Během nácviku herních činností učitelky přehlížely některé nedostatky v technice provedení a dodržování pravidel.

Organizaci, metody a formy výuky hodnotí ČŠI celkově velmi dobře.

Žáci byli vždy seznámeni s cílem a programem hodiny při společném nástupu na začátku každé hodiny. Dalšími motivačními nástroji byly soutěživé hry, vzorné ukázky požadovaných cviků, povzbuzování, taktní opravování chyb a pochvala za předvedený výkon. Proto žáci cvičili se zájmem a s chutí. Společné krátké hodnocení v závěru vyučování bylo provedeno jen ve dvou hodinách.

Motivace a hodnocení měly velmi dobrou úroveň ve všech čtyřech hodinách.

Charakter hodin tělesné výchovy nedává příliš možností pro větší komunikaci mezi účastníky výchovně-vzdělávacího procesu. Žáci pouze plnili organizační pokyny vyučujících, snažili se neopakovat vysvětlené chyby, dodržovali stanovená pravidla chování. Při hrách a soutěžích však měli dostatek příležitostí pro vzájemnou kooperaci, povzbuzování a projevení tolerance při hodnocení.

Interakci a komunikaci hodnotí ČŠI jako velmi dobrou ve všech hodinách.

***Výuka ve třech sledovaných hodinách byla hodnocena jako velmi dobrá, v jedné hodině jako průměrná. Celkově hodnotí ČŠI kvalitu výuky tělesné výchovy velmi dobře.***

## Hodnocení kvality vzdělávání

*Při orientační inspekci sledovala Česká školní inspekce výuku českého jazyka a matematiky na prvním i druhém stupni, společenskovední a přírodovědné předměty a tělesnou výchovu. Výuku sledovali školní inspektoři celkem v 46 hodinách.*

*Úroveň kvality vzdělávání hodnotí ČŠI jako průměrnou.*

## HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

### Plánování

Koncepční záměry školy stanovil ředitel na základě analýzy podmínek a možností. Má zpracovaný celoroční plán, který zachycuje oblast výchovně-vzdělávacího procesu i oblast materiální. Konkrétní a jasnou podobu mají rozpracované týdenní plány, s kterými jsou učitelé seznamováni vždy v druhé polovině předcházejícího týdne. Tyto týdenní plány jsou zároveň součástí kontrolního systému vedení školy.

Prioritami letošního koncepčního záměru v oblasti výchovně-vzdělávací jsou: prevence zneužívání návykových látek, působení proti vandalismu, pomoc žákům se specifickými vývojovými poruchami, podpora mimoškolních aktivit, dle zájmu žáků pokračování ve výuce náboženství, realizace propojenosti školy se životem, zvýšení zájmu o práci a tvořivé myšlení žáků. Plánování v této oblasti není proklamativní, ČŠI zaznamenala sounáležitost vyučujících a jejich podporu koncepčních záměrů především v mimoškolních aktivitách, soutěžích, méně však v práci s integrovanými žáky. Plánování vychází ze zvolených vzdělávacích programů: v prvním až osmém ročníku *Základní škola čj. 16 847/96-2, včetně doplňků čj. 25 018/98-22*, v devátém ročníku podle upravených učebních dokumentů *čj. 18 730/91-20*. Škola neusiluje o nějaký další způsob profilace, systém nabídky volitelných (vyučuje se v sedmém a osmém ročníku pěti, v devátém čtyřem volitelným předmětům - celkem patnácti) a nepovinných předmětů (sborový zpěv, náboženství), dále kroužků (celkem patnáct) a ambulantního nácviku dětí se specifickými vývojovými poruchami (čtrnáct skupin) je nadstandardní. Učitelé zpracovávají tematické plány, jednotlivé okruhy učiva jsou časově rozděleny po týdnech.

Koncepce v materiální oblasti má podporu především u zřizovatele i u školského úřadu. Správa tří rozsáhlých budov vyžaduje od ředitele i zřizovatele reálné krátkodobé i dlouhodobé stanovení priorit a postupných kroků. V současné době je prvořadou úprava tzv. staré školy, její fasáda a dále vybavení již zastaralé odborné učebny informatiky novými počítači a zavedení Internetu. Stávající učebna s deseti počítači je nedostačující a škole hlavně chybí příslušné softwarové vybavení výukovými programy.

V plánu práce je zařazen i přehled četných sportovních soutěží, kurs dopravní výchovy, pro žáky ekonomicky výhodný lyžařský zájezd, realizace školního časopisu *Do školy ze školy*, jenž vychází třikrát ročně a dostane ho každá rodina.

***V plánování si stanovuje ředitel školy reálné a pro školu vhodné cíle jak v oblasti výchovně-vzdělávacího procesu, tak v oblasti materiálního zabezpečení. Má podporu zřizovatele, školského úřadu, pracovníků školy a rodičů. Plánování je hodnoceno spíše nadprůměrně.***



## Organizování

Organizační struktura, kompetence a pravomoci vedoucích pracovníků jsou jednoznačně a podrobně určeny *Organizačním řádem školy*. Ředitel školy přímo řídí práci svých zástupců, výchovné poradkyně a provozních zaměstnanců. Zástupkyně odpovídá řediteli za činnost prvního stupně a školní družiny, zástupce za činnost druhého stupně.

K dalším dokumentům upravujícím organizaci výchovně-vzdělávací činnosti školy patří:

- *Vnitřní řád školy* (sestaven v intencích § 15 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů). Členové inspekčního týmu oceňují zařazení práv žáků do řádu školy,
- *Vnitřní klasifikační řád*,
- *Řády* tělocvičen a dalších odborných pracoven a školní družiny,
- *Týdenní plány práce*.

Pedagogická rada jako poradní orgán ředitele je nejdůležitější součástí vnitřního informačního systému. Ke svým jednáním se schází pětkrát ročně. Zápisy jsou stručné a přehledné, v několika případech překračují kompetence tohoto orgánu. Nevyplývá však z nich, jaká konkrétní opatření byla přijata ke zjednání nápravy projednaných problémů. Ta jsou spíše obsahem týdenních plánů.

Rovněž zápisy z jednání předmětových komisí a metodických sdružení (desetkrát ročně) svědčí o tom, že jsou spíše projednávány záležitosti organizačního a materiálně-technického charakteru, než problémy spojené se zvýšením kvality výuky.

Další nedílnou součástí vnitřního informačního systému je velmi dobrá práce výchovné poradkyně a metodičky prevence nežádoucích společenských jevů. Vyučující získávají informace také prostřednictvím materiálů na nástěnkách ve sborovnách a během rozhovorů s vedoucími pracovníky školy po hospitacích.

Členové inspekčního týmu si cení toho, že pedagogičtí pracovníci školy připravili a realizovali projekt „*Výlet s motýlem*“, jehož smyslem je vzájemné poznávání žáků a vyučujících šestých ročníků netradičním způsobem (třídenní výlet koncem měsíce září). V letošním školním roce budou mít žáci možnost řešit své problémy také prostřednictvím „*schránky důvěry*“. Dvě třídy vydávají vlastní časopis.

Rodiče jsou informováni o chování a prospěchu svých dětí prostřednictvím žákovských knížek a třídních schůzek (tříkrát ročně). Po předem sjednané dohodě však mohou navštívit pedagogické pracovníky školy i v jiných termínech. O ustavení rady školy není mezi rodiči zájem. Sdružení rodičů má vlastní účet, ze kterého dotuje různé mimoškolní aktivity. Spolupráce s dalšími subjekty (se zřizovatelem, školským úřadem, spádovými malotřídními školami, okresní kurátorkou, atd.) je velmi dobrá.

Prezentace školy na veřejnosti má vysokou úroveň. Dvakrát až třikrát do roka dostává každá rodina žáků zdarma podrobnou a dosti obsáhlou brožuru, která obsahuje informace o úspěších žáků v soutěžích a o tom, co nového se ve škole stalo. Školní žákovský sbor pravidelně vystupuje na veřejnosti, účast žáků školy převážně ve sportovních soutěžích je nadstandardní.

Obsah výroční zprávy o činnosti školy ve školním roce 1998/1999 je v souladu s požadavky § 17e odstavce 2 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Zabývá se především výčtem úspěchů školy v soutěžích a mimoškolní činnosti. Naproti tomu problémům ve výchovně vzdělávací činnosti školy a jejich řešení je věnována minimální pozornost. Nemá proto větší význam pro sebehodnocení školy. Část věnovaná přijímacímu řízení je zbytečně podrobná (seznamy žáků). Celkově je obsah výroční zprávy nevyvážený. Grafické provedení je velmi dobré.

Výroční zpráva o hospodaření obsahuje všechny položky určené § 17e odstavcem 3 zákona

č. 564/1990 Sb.

Rozhodnutí ředitele školy o odkladu povinné školní docházky jsou prováděna v souladu s § 34 odstavce 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních a středních škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů a § 3 odstavce 2 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství. Ostatní rozhodnutí (o uvolnění žáků z výuky a o slovním hodnocení žáků) odpovídají § 4 odstavci 1 a § 10 odstavci 7 vyhlášky č. 291/1991 Sb., o základní škole.

Také dokumentace opravných zkoušek prováděných dle § 12 vyhlášky č. 291/1991 Sb., odpovídá ustanovení § 15 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole.

***Organizační struktura umožňuje účinné řízení, i když vedení musí překonávat obtíže spojené s tím, že škola je umístěna ve třech budovách. Dokumentace školy upravující organizaci výchovně-vzdělávací činnosti školy je vedena v souladu s požadavky příslušných předpisů. Poradní orgány jsou ustaveny, v jejich práci se vyskytují výše uvedené nedostatky. Vnitřní informační systém umožňuje rychlé a úplné předávání informací. Rovněž vnější informační systém je velmi účinný. Výroční zpráva je zaměřena zejména na pozitivní konstatace, v některých částech je zbytečně podrobná a neobsahuje analytická zjištění. Rozhodnutí ředitele školy jsou prováděna v souladu s výše uvedenými předpisy.***

***Česká školní inspekce hodnotí organizaci školy spíše nadprůměrně s drobnými a formálními nedostatky.***

### **Vedení a motivování pracovníků**

Ředitel školy a oba jeho zástupci výrazně prosazují kooperativní styl práce. Veškeré vnitřní předpisy, plánovací, koncepční a řídicí materiály jsou předkládány pedagogické radě či metodickým orgánům k „připomínkovému“ řízení. Závěry se potom podrobným rozpracováním objevují v týdenních plánech.

Žáci se podílejí na organizaci školní práce v jednáních s ředitelem. Zřízená *samospráva školy* je složená ze zástupců žáků druhého stupně. Vliv rodičovské veřejnosti má spíše pasivní charakter, jednotlivé akce, sponzorství, pomoc při organizaci mimovyučovacíh činností je individuální.

Vedení školy se daří aktivizovat členy pedagogického sboru ve zpracování projektů v rámci *okresního programu rozvoje základních a středních škol* a také v dalším vzdělávání pedagogických pracovníků. Je podporována iniciativa učitelů, systém hmotné i morální stimulace je zaveden, diferenciací v nenárokových složkách platu je uplatňována. Kritéria hodnocení pedagogických pracovníků jsou prokazatelně stanovena, projednána a zveřejněna. Kritéria mají spíše obecný charakter. Samotní členové vedení školy jsou aktivní ve vyhledávání poznatků v oblasti školského managementu. Systém pravidelné sebeevaluační školy zahrnuje testování, projednávání výsledků metodickými orgány, pedagogickou radou, výroční zpráva školy má v tomto směru nižší analytickou hodnotu. Pečlivě je vedena kronika výsledků školy - úspěchů žáků v soutěžích apod.

***Řízení školy je operativní, vedení a motivování pracovníků má návaznost na oblast plánování a kontroly. Česká školní inspekce zaznamenala převahu pozitivních zjištění.***

### **Kontrolní mechanismy**

V návaznosti na celoroční plán zpracoval ředitel školy plán kontrolní činnosti. V loňském i letošním školním roce vedení školy hospitovalo u jednotlivých učitelů prvního stupně poměrně často (4-5krát za školní rok), také hospitační činnost na druhém stupni je četná, avšak

nebyla dostatečně využívána odbornost obou zástupců. (Např. v loňském školním roce neproběhly vůbec hospitace v matematice, výtvarné a tělesné výchově.) Ředitel užívá své vlastní hospitační záznamy, ty ukládá. Je z nich zřejmé, že probíhá pohospitační rozhovor, učitelé záznamy podepisují. Při kontrolních společných hospitacích byly přesně pojmenovány pozitivní i negativní závěry i metodické rady, hodnocení ČŠI bylo shodné. Přes uvedená pozitivní zjištění se nedaří vedení školy motivovat převážně vyučující druhého stupně tak, aby realizovali filosofii zvoleného vzdělávacího programu *Základní škola* i v těch aspektech, kterými při práci s žáky ve třídě přímo ovlivňují výchovně-vzdělávací proces (sporadicky jsou rozvíjeny průřezové kompetence, před monologickým předáváním informací není upřednostňováno činnostní učení a osvojování si dovedností a schopností apod.).

Ředitel školy zpracoval vlastní vnitřní klasifikační řád, který zcela respektuje vyhlášku MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, avšak dále upřesňuje pravidla získávání podkladů pro klasifikaci a hodnocení, klasifikaci chování, výchovná opatření, klasifikace a hodnocení žáků s vývojovými poruchami, klasifikaci předmětů s převahou výchovného působení, teoretického zaměření, praktických činností.

Již druhým rokem využívá škola k vnějšímu hodnocení svých výsledků testování žáků prostřednictvím programu Kalibro pro žáky devátého ročníku. Pro žáky pátého ročníku byly využity testy Scio, škola vyzkoušela v matematice i českém jazyce testy Psychoservisu Brno. Předmětové komise i metodické sdružení zpracovávají plán zahajovacích, pololetních i závěrečných prověrek. Učitelé mají sjednocené požadavky. Míra zadávané písemné kontrolní činnosti je četná. Převažuje tak informativní způsob klasifikace žáků. Veškeré závěry škola zpracovává pro porovnání, méně je analyzuje a využívá pro formativní hodnocení.

Ředitel školy si vytvořil systém kontroly, který se dotýká plánování, organizační struktury, týdenní plány umožňují realizovat důslednou kontrolu. Přesto je systém např. v kontrole učebních osnov částečně proklamativní (porušení osnov v českém jazyce a dějepise). Administrativní a formální nedostatky shledali školní inspektoři v povinné dokumentaci, především v katalogových listech či žakovských knížkách. (Např. necitlivé je průběžné hodnocení žákyně s vývojovou poruchou.)

Škola je v právní subjektivitě, hospodářský a správní úsek je průběžně kontrolován. Velkou míru kompetencí v kontrolní činnosti si ponechává ředitel školy sám. Školskému úřadu měsíčně hlásí ředitel stav čerpání rozpočtu, zřizovatel si provádí kontrolu účetních zůstatků školy průběžně. Při inspekční činnosti - v rámci této orientační inspekce - nebylo zaznamenáno neefektivní nakládání se státními prostředky.

***Systém vnitřní kontroly je propracovaný, dotýká se celé organizační struktury. Velkou míru kontrolní činnosti si ponechává sám ředitel školy, nedeleguje dostatečně kompetence svým zástupcům. V inspekčních zjištěních jsou negativa a pozitivna v rovnováze.***

## **Hodnocení kvality řízení**

***Koncepční záměry školy jsou reálné, výuka probíhá podle schváleného vzdělávacího programu. Významná je pomoc Městského úřadu v Městci Králové. Organizační uspořádání je přes svou náročnost účelné, informační systémy jsou na velmi dobré úrovni. Ve vedení a motivování pracovníků je dáván důraz na osobní iniciativu. Oblasti plánování, organizování a vedení pracovníků jsou hodnoceny spíše nadprůměrně, kontrolní mechanismy mají průměrnou úroveň.***

***Celkově hodnotí Česká školní inspekce úroveň kvality řízení spíše nadprůměrně.***

## DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Škola je samostatným právním subjektem. Je umístěna ve třech budovách, které jsou od sebe poměrně vzdálené. Ve dvaceti třech třídách se učí 501 žák. Škola vykazuje čtyřicet sedm žáků se specifickou vývojovou poruchou. Ve škole pracuje 35 pedagogických pracovníků.

Součástí školy je školní družina a školní jídelna. Výrazným pozitivem je vybudovaná a využívaná třída v přírodě.

## VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Výroční zpráva o činnosti a hospodaření školy za školní rok 1998/99.
- Podkladová inspekční dokumentace.
- Třídní knihy letošního a loňského školního roku, třídní výkazy, katalogové listy.
- Materiály ředitele školy (plán práce, organizační řád, klasifikační řád, kronika, zápisy předmětových komisí, tematické plány, individuální plány žáků).
- Hospitační záznamy ředitele školy a školních inspektorů.
- Výběr žákovských knížek a prací.

## ZÁVĚR

### Podmínky:

*Prostorové podmínky školy jsou velmi dobré. Náročná je správa tří budov. Materiální vybavení je průměrné, především vzhledem k nedostatečnému vybavení odborné učebny informatiky a zcela chybějícímu softwarovému vybavení výukovými programy. Personální zabezpečení výuky je průměrné.*

*Celkově jsou podmínky výuky hodnoceny jako průměrné.*

### Hodnocení kvality vzdělávání

*Školní inspektoři sledovali výuku v 46 hodinách. Výuka byla ve sledovaných předmětech hodnocena průměrně.*

### Hodnocení kvality řízení

*ČŠI nezjistila ve sledovaných oblastech neefektivní čerpání státních prostředků.*

*K pozitivnímu posunu vzhledem k předcházející inspekci došlo především v oblasti řízení školy.*

*Na základě zjištěných skutečností hodnotí Česká školní inspekce úroveň řízení spíše nadprůměrně.*

**Celkově je práce školy průměrná.**

## Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Eva Grušová	Grušová v. r.
Členové týmu	Mgr. Karel Kumstýř	Kumstýř v. r.
	Jaroslav Richter	Richter v. r.
	Mgr. Pavel Skokan	Skokan v. r.

V Kolíně dne 3. března 2000

## Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 13. března 2000

Razítko

Mgr. Miroslav Čihák

Čihák v. r.

Podpis ředitele

*Předmětem inspekce bylo důležitější zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.*

*Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.*

### Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

## Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Nymburk	29. 3. 2000	031 126/2000
Zřizovatel Město Městec Králové	29. 3. 2000	031 127/2000

#### **Připomínky ředitele školy**

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	---